

Suvestinė redakcija nuo 2019-04-27

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2003, Nr. [43-1983](#), i. k. 1032250ISAK000V-220

Nauja redakcija nuo 2019-04-27:

Nr. [V-501](#), 2019-04-25, paskelbta TAR 2019-04-26, i. k. 2019-06866

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS

**DĖL LIETUVOS MEDICINOS NORMOS MN 56:2019 „GYDYTOJAS
GENETIKAS“ PATVIRTINIMO**

2003 m. balandžio 14 d. Nr. V-220

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos medicinos praktikos įstatymo 4 straipsnio 4 dalimi:

1. Tvirtinu Lietuvos medicinos normą MN 56:2019 „Gydytojas genetikas“ (pridedama).
2. P a v e d u įsakymo vykdymą kontroliuoti viceministrui pagal veiklos sritį.“

2. N u s t a t a u, kad Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymuose nuoroda į Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. balandžio 14 d. įsakymą Nr. V-220 „Dėl Lietuvos medicinos normos MN 56:2003 „Gydytojas genetikas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“ patvirtinimo“ reiškia nuorodą į Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. balandžio 14 d. įsakymą Nr. V-220 „Dėl Lietuvos medicinos normos MN 56:2019 „Gydytojas genetikas“ patvirtinimo

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

JUOZAS OLEKAS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos
ministro 2019 m. balandžio 25 d.
įsakymu Nr. V-501

LIETUVOS MEDICINOS NORMA MN 56:2019 „GYDYTOJAS GENETIKAS“

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos medicinos norma MN 56:2019 „Gydytojas genetikas“ (toliau – Lietuvos medicinos norma) privaloma gydytojams genetikams, dirbantiems Lietuvos Respublikoje, jų darbdaviams, taip pat institucijoms, rengiančioms šiuos specialistus, tobulinančioms jų kvalifikaciją bei kontroliuojančioms jų veiklą.

2. Lietuvos medicinos normoje vartojamos sąvokos ir jų apibrėžtys:

2.1. **Gydytojas genetikas** – medicinos gydytojas, įgijęs gydytojo genetiko profesinę kvalifikaciją.

2.2. **Gydytojo genetiko praktika** – gydytojo genetiko pagal įgytą profesinę kvalifikaciją ir nustatytą kompetenciją vykdoma asmens sveikatos priežiūra, apimanti genetinių ligų diagnostiką, gydymą, reabilitaciją ir profilaktiką.

2.3. **Genetinis konsultavimas** – gydytojo genetiko teikiama medicinos pagalba, kurios paskirtis – konsultuoti asmenis ir jų šeimų narius turint duomenų, kad jie serga ar gali susirgti genetine liga ar susilaukti vaiko, sergančio paveldima liga ar turinčio įgimtą raidos defektą.

2.4. **Klinikinė genetika** – medicinos sritis, apimanti asmenų, kurie gali sirgti genetine liga, konsultavimą, paveldimų ir įgimtų ligų diagnostiką ir gydymą preimplantaciniu, prenataliniu ir postnataliniu laikotarpiu.

2.5. Kitos Lietuvos medicinos normoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos yra apibrėžtos kituose asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

3. Gydytojo genetiko profesinę kvalifikaciją įgyjama universitete baigus medicinos studijas ir klinikinės genetikos rezidentūrą. Užsienyje įgyta gydytojo genetiko profesinę kvalifikaciją pripažįstama Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo nustatyta tvarka.

4. Teisę verstis gydytojo genetiko praktika turi asmuo, Lietuvos Respublikos medicinos praktikos įstatymo nustatyta tvarka įgijęs gydytojo genetiko profesinę kvalifikaciją ir turintis galiojančią medicinos praktikos licenciją verstis medicinos praktika pagal gydytojo genetiko profesinę kvalifikaciją.

5. Gydytojas genetikas verčiasi gydytojo genetiko praktika Lietuvoje tik asmens sveikatos priežiūros įstaigoje, turinčioje galiojančią įstaigos asmens sveikatos priežiūros licenciją teikti genetikos paslaugas vaikams ir suaugusiesiems ir (ar) kitas sveikatos priežiūros paslaugas, kurias pagal teisės aktų reikalavimus kartu su kitais sveikatos priežiūros specialistais turi teikti ir gydytojas genetikas.

6. Gydytojas genetikas dirba savarankiškai, bendradarbiaudamas su kitais sveikatos priežiūros paslaugas teikiančiais specialistais.

7. Gydytojas genetikas vadovaujasi gydytojo genetiko praktiką, asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą reglamentuojančiais teisės aktais, Lietuvos medicinos norma, įstaigos, kurioje dirba, įstatais (nuostatais), vidaus tvarkos taisyklėmis bei savo pareigybės aprašymu.

II SKYRIUS TEISĖS

8. Gydytojas genetikas turi teisę:

8.1. verstis gydytojo genetiko praktika Lietuvos medicinos normos ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą, nustatyta tvarka;

8.2. vykdydamas Lietuvos medicinos normos 14 ir 15 punkte nurodytą veiklą, tvarkyti paciento duomenis, įskaitant sveikatos duomenis;

8.3. išrašyti receptus Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. kovo 8 d. įsakymo Nr. 112 „Dėl Receptų rašymo ir vaistinių preparatų, medicinos priemonių (medicinos prietaisų) ir kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių išdavimo (pardavimo) vaistinėse gyventojams ir popierinių receptų saugojimo, išdavus (pardavus) vaistinius preparatus, medicinos pagalbos priemones (medicinos prietaisus) ir kompensuojamąsias medicinos pagalbos priemones vaistinėje, taisyklių patvirtinimo“ nustatyta tvarka;

8.4. pagal kompetenciją konsultuoti pacientus, fizinius ir juridinius asmenis Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

8.5. atsisakyti teikti asmens sveikatos priežiūros paslaugas, jei tai prieštarauja gydytojo profesinės etikos principams arba gali sukelti realų pavojų paciento ar gydytojo gyvybei, išskyrus atvejus, kai teikiama būtinoji medicinos pagalba;

8.6. išduoti medicininius ar sveikatos pažymėjimus (pažymas) Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;

8.7. nustatyti asmens mirties faktą Lietuvos Respublikos žmogaus mirties nustatymo ir kritinių būklių įstatymo nustatyta tvarka.

9. Gydytojas genetikas turi ir kitų teisių, nustatytų Lietuvos Respublikos teisės aktais, reglamentuojančiais asmens sveikatos priežiūros specialisto praktiką.

III SKYRIUS PAREIGOS

10. Gydytojas genetikas privalo:

10.1. teikti būtinąją medicinos pagalbą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

10.2. pagal savo kompetenciją, nurodytą Lietuvos medicinos normoje, ir asmens sveikatos priežiūros įstaigos, kurioje dirba, licenciją kvalifikuotai tirti, diagnozuoti ir gydyti ligas, būkles bei sveikatos sutrikimus, rekomenduoti ir dalyvauti organizuojant profilaktikos priemones bei užtikrinti teikiamų asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybę;

10.3. nepriskirtais jo kompetencijai atvejais siųsti pacientą konsultuoti ir (ar) gydyti pas atitinkamos srities asmens sveikatos priežiūros specialistą;

10.4. bendradarbiauti su asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros specialistais, socialiniais darbuotojais bei kitais specialistais, pacientų (ar jiems atstovaujančių asmenų) draugijomis, organizacijomis;

10.5. propaguoti sveiką gyvenseną, ligų profilaktikos ir sveikatos tausojimo bei ugdymo priemones;

10.6. turėti spaudą, kurio numeris suteikiamas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. sausio 6 d. įsakymo Nr. V-1 „Dėl Numerio sveikatos specialisto spaudui suteikimo ir panaikinimo taisyklių patvirtinimo“ nustatyta tvarka;

10.7. pagal kompetenciją vykdyti privalomąsias sveikatos programas;

10.8. laikytis gydytojo profesinės etikos principų, gerbti pacientų teises ir jų nepažeisti, saugoti profesinę paslaptį ir visą informaciją apie pacientą laikyti konfidencialia; kitiems asmenims ši informacija gali būti atskleista Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos teisės aktais nustatytais pagrindais ir tvarka;

10.9. tobulinti profesinę kvalifikaciją Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;

10.10. laikytis licencijuojamos sveikatos priežiūros specialisto veiklos sąlygų;

10.11. tvarkyti gydytojo genetiko praktikos dokumentus Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

10.12. paaiškinti asmens sveikatos priežiūros specialisto praktikos aplinkybes Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, teisėsaugos institucijų ir kitų kontroliuojančių institucijų prašymu;

10.13. taikyti Lietuvos Respublikoje tik medicinos mokslo ir praktikos įrodymais pagrįstus, saugius tyrimo, ligų diagnostikos ir gydymo metodus, išskyrus kituose teisės aktuose nustatytas išimtis;

10.14. naudoti tik teisės aktų reikalavimus atitinkančias medicinos priemones (prietaisus), išskyrus kituose teisės aktuose nustatytas išimtis. Užtikrinti, kad medicinos priemonės (prietaisai) būtų naudojamos teisės aktų nustatyta tvarka ir vadovaujantis gamintojų su medicinos priemone (prietaisu) pateikiama informacija;

10.15. atlikti kitas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytas pareigas.

IV SKYRIUS KOMPETENCIJA

11. Gydytojo genetiko profesinę kompetenciją sudaro žinios ir gebėjimai, kuriuos jis įgyja baigęs gydytojo genetiko profesinę kvalifikaciją suteikiančias studijas bei nuolat tobulindamas įgytą profesinę kvalifikaciją, atsižvelgdamas į nuolatinę mokslo ir praktikos pažangą.

12. Gydytojas genetikas turi žinoti:

12.1. dokumentų rengimo, tvarkymo ir apskaitos pagrindus;

12.2. medicinos statistikos pagrindus;

12.3. sveikatos draudimo pagrindus;

12.4. sveikatos teisės pagrindus;

12.5. naudojimosi informacinėmis ir ryšio technologijomis būdus ir mokėti jais naudotis;

12.6. darbo rezultatų analizės, sveikatos ekonomikos ir valdymo principus;

12.7. klinikinio audito ir klinikinės rizikos vertinimo ir valdymo principus;

12.8. mokslinių tyrimų vertinimo ir pritaikymo principus;

12.9. socialinės ir psichologinės pagalbos šeimai principus bei galimybes;

12.10. bendruosius sveikatos priežiūros organizavimo principus;

12.11. šeimos sveikatos ir socialinės apsaugos pagrindus, komandinio darbo principus, moters ir vaiko sveikatos priežiūros teises ir socialines garantijas;

12.12. asmens duomenų apsaugos principus.

13. Gydytojas genetikas turi išmanyti:

13.1. saugos darbe reikalavimus;

13.2. medicinos etikos ir deontologijos pagrindus;

13.3. paciento siuntimo neįgalumo ir darbingumo lygiui nustatyti tvarką;

13.4. žmogaus anatomiją, fiziologiją, patologinę fiziologiją;

13.5. vaisiaus raidą ir jos sutrikimus;

13.6. žmogaus raidos defektus;

13.7. asmens fizinės ir psichikos raidos etapus bei ypatybes, šeimos psichologijos pagrindus;

13.8. ligų paveldėjimo principus;

13.9. paciento šeimos genetinio konsultavimo principus;

13.10. genetinių ligų, būklių etiologiją, simptomatiką, diagnostikos ir gydymo principus;

13.11. genetinių tyrimų metodus bei jų parinkimo principus;

13.12. visuotinės naujagimių patikros principus;

13.13. paveldimų ligų ir įgimtų raidos defektų gydymo ir profilaktikos principus;

13.14. asmenų, kuriems diagnozuotos paveldimos ligos ar įgimti raidos defektai, dispanserizavimo principus;

13.15. reprodukciją ir jos sutrikimus;

13.16. pagalbinį apvaisinimą ir jo būdus;

13.17. preimplantacinės genetikos principus;

13.18. prenatalinės paveldimų ligų ir įgimtų raidos defektų diagnostikos principus;

- 13.19. farmakologijos ir farmakogenetikos principus;
- 13.20. ligų profilaktiką ir bendruosius ligų rizikos veiksnius;
- 13.21. sveikatos mokymo, sveikos gyvensenos, racionalios mitybos principus;
- 13.22. bioinformacinės analizės principus;
- 13.23. įrodymais pagrįstos medicinos principus, mokslinės literatūros, metodinių rekomendacijų ir gairių pritaikymą praktikoje.
- 14. Gydytojas genetikas turi gebėti:
 - 14.1. rinkti epidemiologinę, ligos, gyvenimo, imunologinę, genetinę, alergologinę, akušerinę, nėštumo, šeimos ir socialinę anamnezę;
 - 14.2. įvertinti / interpretuoti organizmo sistemų struktūros ir funkcijos instrumentinių ir laboratorinių tyrimų rezultatus bei išvadas;
 - 14.3. įvertinti ir įvardyti individo fenotipo ypatybes: kūno proporcijas, mikroanomalijas, įgimtus raidos defektus;
 - 14.4. atlikti sindromologinę analizę, naudodamas informacines technologijas ir duomenų bazines;
 - 14.5. įvertinti paveldimo polinkio sirgti piktybiniais navikais riziką;
 - 14.6. sudaryti šeimos genealogiją ir jos legendą;
 - 14.7. atlikti genealogijos analizę ir nustatyti ligos paveldėjimo tipą;
 - 14.8. numatyti genetinę šeimos prognozę;
 - 14.9. įvertinti genetinę riziką vaisiui;
 - 14.10. nustatius įgimtą anomaliją nėštumo metu, įvertinti prognozę vaisiui / naujagimiui;
 - 14.11. teikti šeimai rekomendacijas dėl reprodukcinės sveikatos;
 - 14.12. paskirti laboratorinius ir instrumentinius tyrimus genetinei ligai, būklei diagnozuoti;
 - 14.13. atlikti genetinius tyrimus ir interpretuoti jų rezultatus:
 - 14.13.1. citogenetinius;
 - 14.13.2. molekulinis genetinius;
 - 14.13.3. biocheminius genetinius paveldimų medžiagų apykaitos ligų;
 - 14.14. atlikti:
 - 14.14.1. bendrąjį fizinį paciento ištyrimą;
 - 14.14.2. antropometrinius matavimus;
 - 14.14.3. pradinio žmogaus gaivinimo veiksmus;
 - 14.14.4. moters dubens organų tyrimą ultragarsu;
 - 14.14.5. vaisiaus tyrimą ultragarsu;
 - 14.14.6. genetinę diagnostinę amniocentezę (turintis galiojančią gydytojo akušerio ginekologo licenciją);
 - 14.14.7. genetinę diagnostinę choriono gaurelių biopsiją (turintis galiojančią gydytojo akušerio ginekologo licenciją);
 - 14.14.8. genetinę diagnostinę kordocentezę (turintis galiojančią gydytojo akušerio ginekologo licenciją).
- 15. Gydytojas genetikas turi diagnozuoti ir gydyti šias genetines ligas ir būkles:
 - 15.1. chromosomines ligas;
 - 15.2. monogenines ligas;
 - 15.3. daugiaveiksnės etiologijos ligas;
 - 15.4. teratogeninius sindromus;
 - 15.5. mitochondrines ligas;
 - 15.6. paveldimus onkologinius sindromus;
 - 15.7. kitas genetines ligas, būkles.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Įsakymas

Nr. [V-377](#), 2004-05-20, Žin., 2004, Nr. 86-3154 (2004-05-28), i. k. 1042250ISAK000V-377

Dėl sveikatos apsaugos ministro 2003 m. balandžio 14 d. įsakymo Nr. V-220 "Dėl Lietuvos medicinos normos MN 56:203 "Gydytojas genetikas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė" patvirtinimo" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Įsakymas

Nr. [V-501](#), 2019-04-25, paskelbta TAR 2019-04-26, i. k. 2019-06866

Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. balandžio 14 d. įsakymo Nr. V-220 „Dėl Lietuvos medicinos normos MN 56:2003 „Gydytojas genetikas. Teisės, pareigos, kompetencija ir atsakomybė“ patvirtinimo“ pakeitimo